

Kansen van de Omgevingswet & energietransitie

KIVI jaarcongres - Wet, Wetenschap en Werkelijkheid

Simone van Dijk, Maarten Wansink

25 november 2020

Open

We zijn koploper in innovatie en duurzame ontwikkeling. Vanuit onze vestigingen in meer dan 30 landen werken 6.000 professionals aan projecten in meer dan 140 landen

Enhancing Society Together

Een wereldspeler

Advies, engineering & projectmanagement

Bijna **6.000** medewerkers in meer dan **140** landen

In de **top van niet-beursgenoteerde** ingenieursbureaus wereldwijd

Wie zijn wij?

simone.van.dijk@rhdhv.com

maarten.wansink@rhdhv.com

Programma

- 13:30-14:00 presentatie: Omgevingswet – RES – milieuruimte - omgevingsveiligheid
- 14:00-14:30 rollenspel in subgroepen
- 14:30-14:45 plenaire terugkoppeling

Doelen

- *Inzicht in de kansen vanuit de Omgevingswet voor een veilige energietransitie*
- *Bewustwording dat energietransitie fysieke- en milieuruimte vraagt*

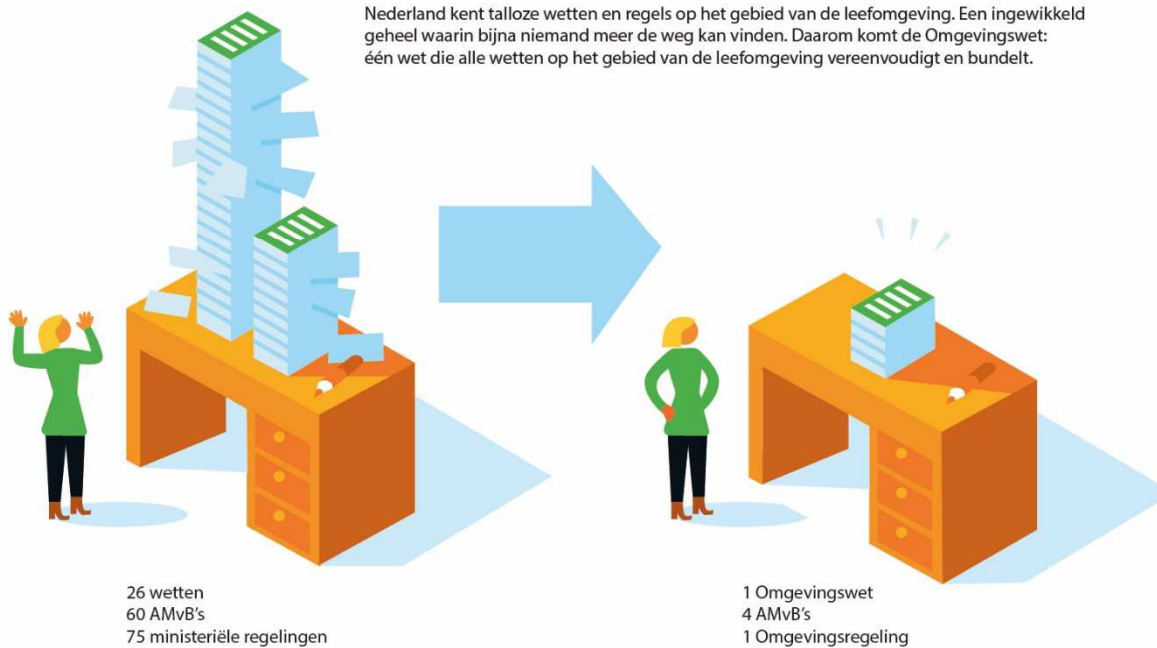

1. Omgevingswet & omgevingsveiligheid

Vereenvoudiging van het omgevingsrecht

Nederland kent talloze wetten en regels op het gebied van de leefomgeving. Een ingewikkeld geheel waarin bijna niemand meer de weg kan vinden. Daarom komt de Omgevingswet: één wet die alle wetten op het gebied van de leefomgeving vereenvoudigt en bundelt.

April 2017

HET NIEUWE OMGEVINGSSTELSEL

De 4 verbeteringen

Minder en overzichtelijke regels, meer ruimte voor initiatieven en lokaal maatwerk en vertrouwen als uitgangspunt. Dat is waar de Omgevingswet voor staat. Het doel van een initiatief in de fysieke leefomgeving moet centraal staan in plaats van de vraag: 'mag het wel?'.

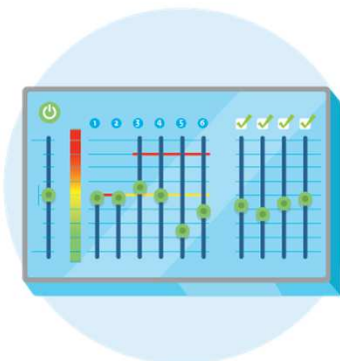
1 Inzichtelijk omgevingsrecht

Van een wirwar aan regels naar een inzichtelijk en voorspelbaar stelsel dat eenvoudig is in gebruik.

2 Leefomgeving centraal

Van een sectorale naar een samenhangende benadering van de leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving.

3 Ruimte voor maatwerk

Meer ruimte voor decentrale overheden voor gebiedsgericht maatwerk en het maken van eigen afwegingen.

4 Sneller en beter

Snellere en betere besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

Doel van de Omgevingswet

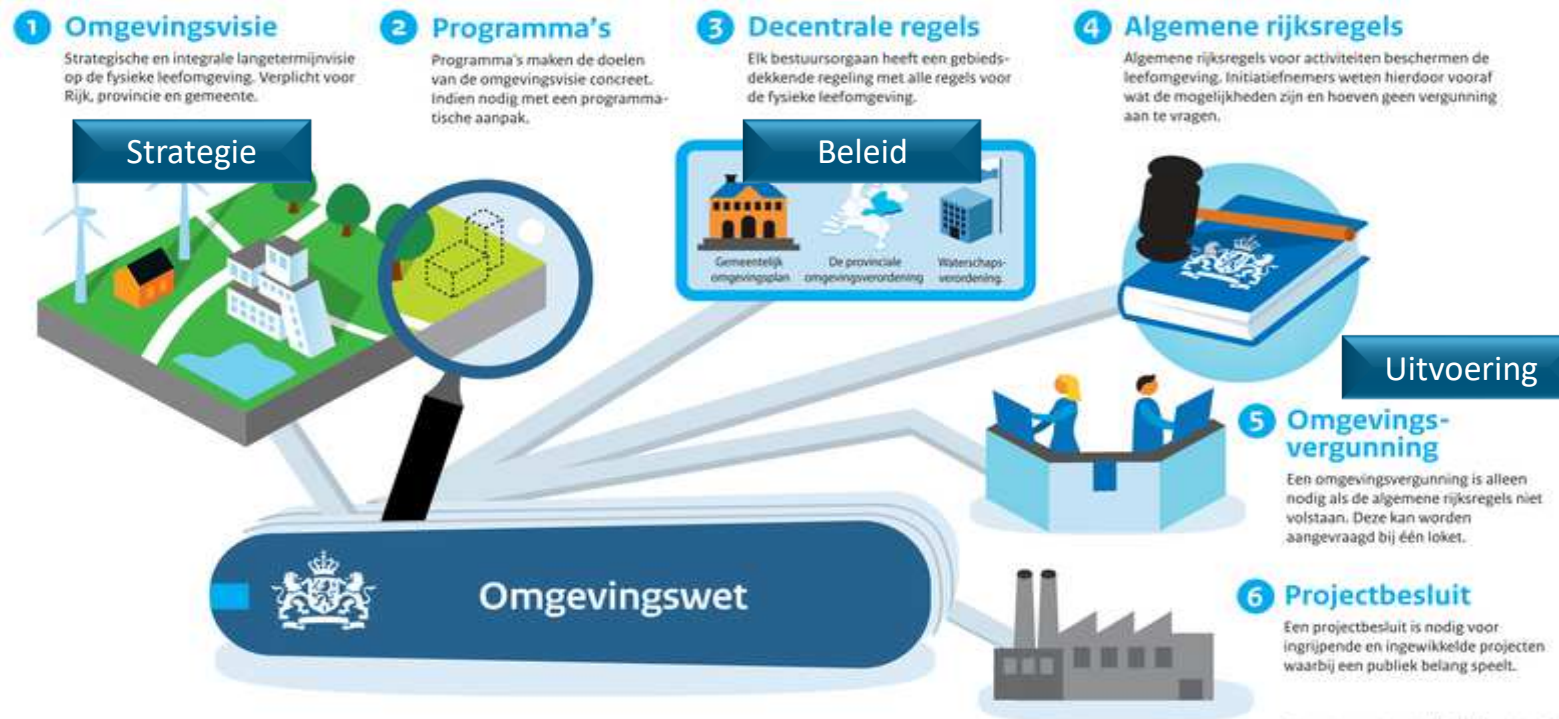
Artikel 1.3

- Deze wet is, met het oog op **duurzame ontwikkeling**, de **bewoonbaarheid** van het land en de **bescherming** en **verbetering** van het **leefmilieu**, gericht op het in onderlinge samenhang:
  - a. bereiken en in stand houden van een **veilige en gezonde fysieke leefomgeving** en een goede omgevingskwaliteit, en
  - b. doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter **vervulling van maatschappelijke behoeften**.

Vier AmvB's

Welke instrumenten staan daartoe ter beschikking?

MW1

Van waar de uitvoering?

Maarten Wansink, 18-Nov-20

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

OMGEVINGSWET

Het omgevingsplan

Het gemeentelijk omgevingsplan geldt integraal en is gebiedsdekkend.
Het geeft alle regels voor de fysieke leefomgeving.

1 Nu in het bestemmingsplan

Verschiedene bestemmingsplannen voor verschillende deelgebieden in een gemeente met allerlei verordeningen. Initiatiefnemer heeft onvoldoende overzicht in de vele regels.

2 Straks in het omgevingsplan

Alle regels voor fysieke leefomgeving in één overzichtelijk document. Initiatiefnemer ziet precies welke regels er voor hem gelden op het gebied van fysieke leefomgeving.

Voordelen

Meer bestuurlijke afwegingsruimte om lokaal de fysieke leefomgeving te beheren en te ontwikkelen.

Overzichtelijk: alle regels voor fysieke leefomgeving in één document.

Digitaal inzichtelijk: alle regels per perceel of adres bij elkaar en altijd actueel.

Meer mogelijkheden om ruimte te bieden voor nieuwe initiatieven.

Minder bestuurlijke en onderzoekslasten door fasering. Bepalend is nu of (omgevingsplan) en hoe (omgevingsvergunning) een activiteit plaatsvindt.

Omgevingswetportaal.nl | december 2017

25 november 2020

Royal HaskoningDHV

Omgevingsplan regelt.....

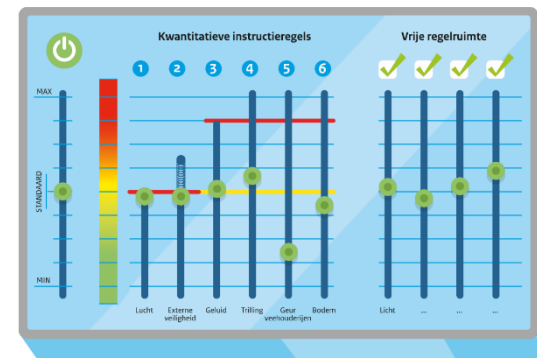
Toedeling van functies aan locaties en bijbehorende randvoorwaarden, dus:

- Waar komen welke activiteiten?
- Welke randvoorwaarden gelden voor die locaties op die plek?
- Welke randvoorwaarden gelden voor de omgeving van die activiteit?

MENGPANEEL MILIEU

Bestuurlijke
afwegingsruimte

Met de Omgevingswet hebben decentrale overheden meer afwegingsruimte voor het stellen van kwaliteitsnormen voor het milieu. Het Rijk stelt hiervoor inhoudelijke kaders in de vorm van instructieregels. Die kunnen een standaardnorm en een bandbreedte meegeven. Voor sommige aspecten, zoals licht, zijn er geen instructieregels en hebben gemeenten vrije regelruimte.

Omgevingswetportaal.nl | december 2017

Shell krijgt 2,5 miljoen euro boete
voor explosie en lek bij fabriek
Moerdijk

Tankwagen lekt zoutzuur op A73
NOS NIEUWS • BINNENLAND • 14-01-2015, 12:57

Omgevingsveiligheid (of externe veiligheid)

**Tanker vaart tegen pijler op de
Waal bij Zaltbommel, verkeer
weer vrijgegeven**

Op de Waal bij Zaltbommel is een tanker tegen een pijler van een spoorbrug
gevaren. Er zijn geen gewonden gevallen. Het treinverkeer was korte tijd
gestremd en de A2 afgesloten. Beide zijn inmiddels weer vrijgegeven.

De aandachtsgebieden

<https://youtu.be/EsyoK8cfUs0>

25 november 2020

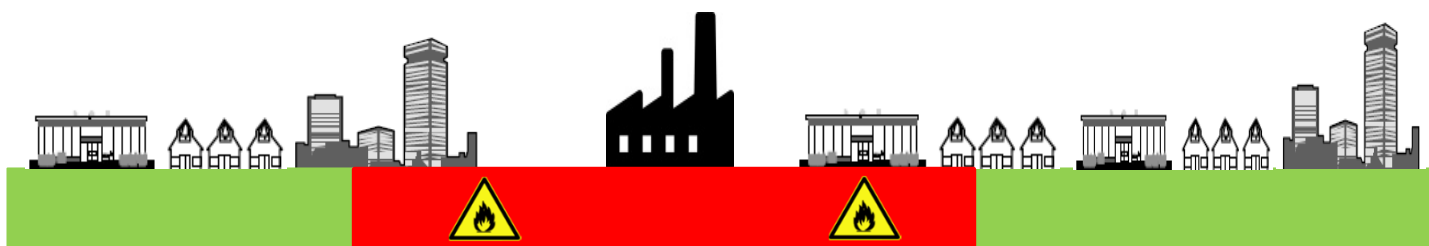
Royal HaskoningDHV

Aandachtsgebieden

Ruimtelijk instrument

- Startpunt voor gesprek over voldoende veiligheid
- Gebieden waar extra aandacht nodig is voor bescherming

De aandachtsgebieden maken inzichtelijk in welk gebied zich bij een incident nog levensbedreigende gevolgen voor personen in gebouwen kunnen voordoen (Bkl, MvT)

Relatie met energietransitie

- Nieuwe energiedragers (waterstof, ammoniak, LOHC, e.d.)
- Nieuwe impact op het milieu
- Nieuwe risico's, zoals:
  - Waterstof: brand en explosie
  - Ammoniak: giftig
- Meer milieuruimte, specifiek risicoruimte nodig

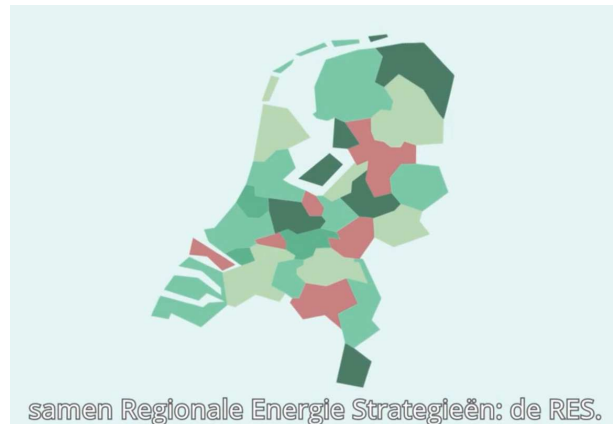

2. Energietransitie → RES → ?

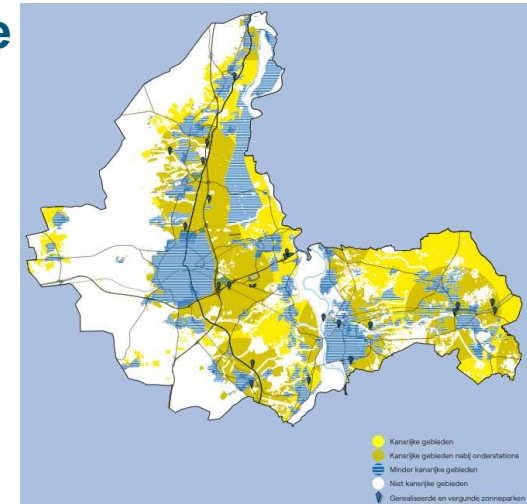
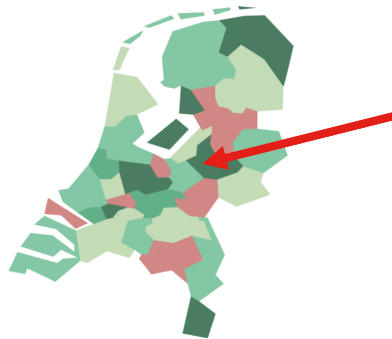
RES – Regionale energie strategie

- *De energietransitie is één van de grootste opgaven voor de ruimtelijke ordening de komende tijd*
- Klimaatakkoord - 2019 (uitwerking klimaatafspraken van Parijs -2015): elke energieregio een Regionale Energie Strategie (RES)
  - Elke gemeente is onderdeel van één energieregio.
- Het opstellen van de RES is sectoraal opgezet en uitgevoerd.
- Aandachtspunt is integraliteit en participatie

Voorbeeld Concept RES Cleantech Regio

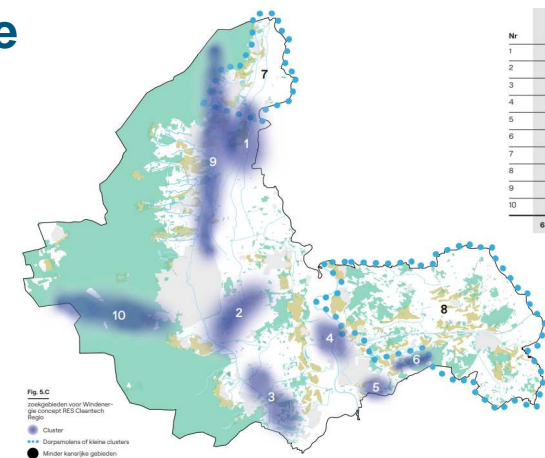
Zonne energie

Wind energie

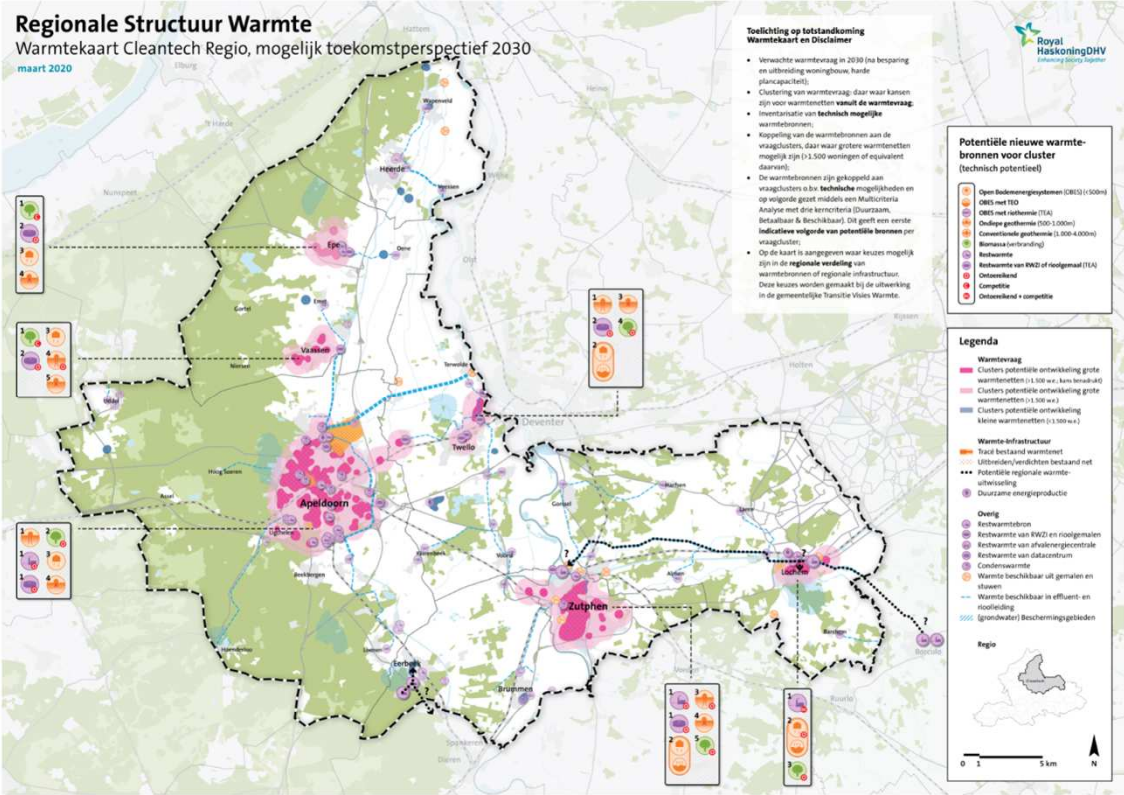

Fig. 2.C
Ambities en doelstellingen

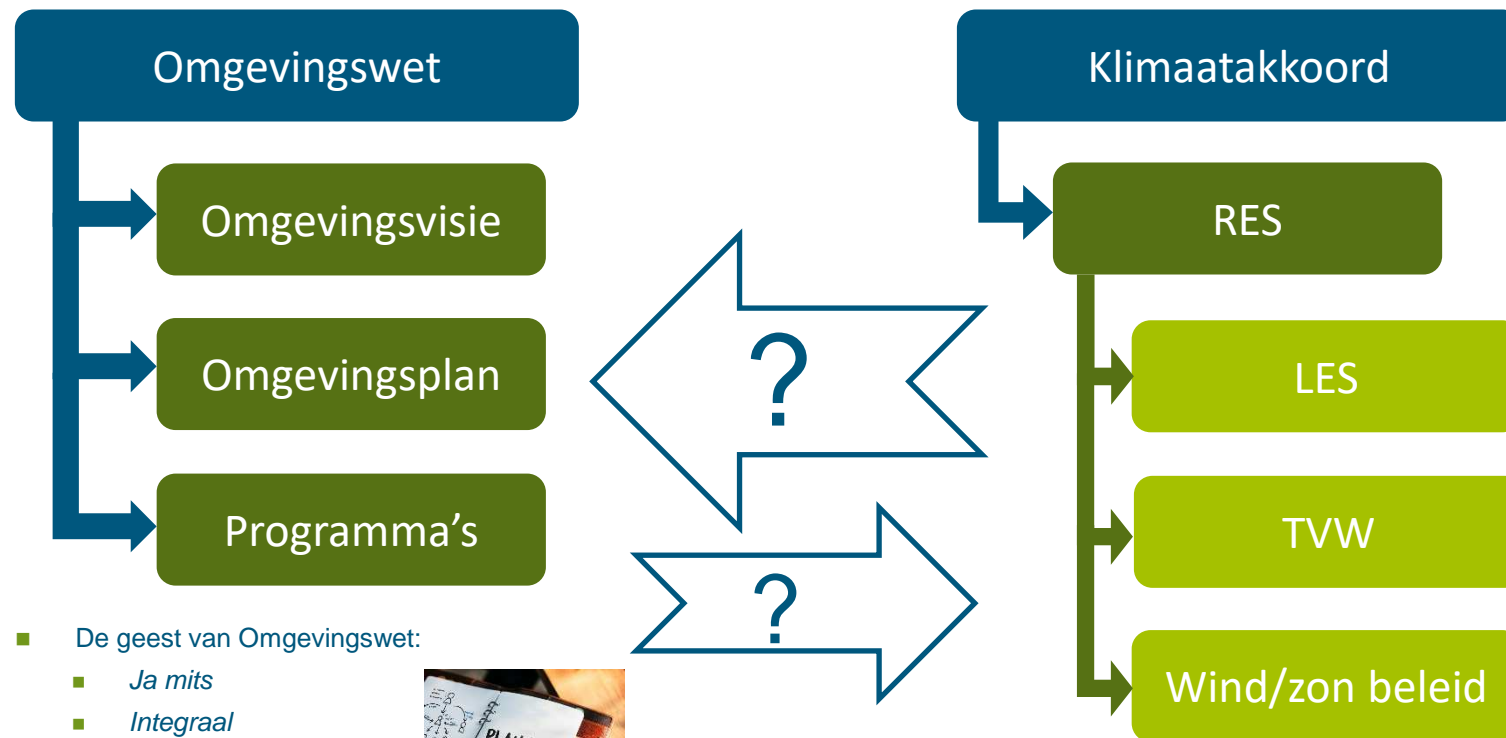

TVW – voorbeeld Cleantech Regio

Omgevingswet instrumenten & ET instrumenten

- De geest van Omgevingswet:

- *Ja mits*
- *Integraal*
- *Participatie*
- *Beleidsproces*

Onderzoek integratie omgevingsvisie en RES

■ Initiatief nemen of afwachten?

- De RES integreren en aanscherpen in de omgevingsvisie:
  - in het kader van de omgevingsvisie mogelijke bijdrage ET onderzoeken en doelstellingen formuleren
  - de RES wordt integraal meegenomen in de omgevingsvisie
- Een terughoudende rol aannemen:
  - Wachten tot de RES er is, dan kijken hoe dat moet landen
  - Gemeenten hopen dat buurgemeenten, die in dezelfde energieregio vallen, ambitieuzer zijn in het behalen van de duurzame energieproductie doelstellingen uit de RES
  - Vraag is of hiermee de integrale ambitie van de omgevingsvisie wordt behaald

Het belang van het inpassen van hernieuwbare energie in de fysieke leefomgeving wordt door alle geïnterviewden gezien.

Scenario ET niet verankerd in instrumenten Omgevingswet

Wachten op
nieuw beleid

Het past
niet in
vigerende
beleid

Omgevingsvisie

Omgevingsplan

Programma's

- De geest van Omgevingswet:
  - Ja mits
  - Integraal
  - Participatie

Scenario ET wel verankerd in instrumenten Omgevingswet

Uw plan past binnen beleid!

Uw plan kan uitgevoerd worden mits ... (milieu ruimte, participatie etc.)

Omgevingsvisie

Omgevingsplan

Programma's

- De geest van Omgevingswet:
  - Ja mits
  - Integraal
  - Participatie
- Ontwikkelaars/private sector → invloed op Omgevingswet instrumenten

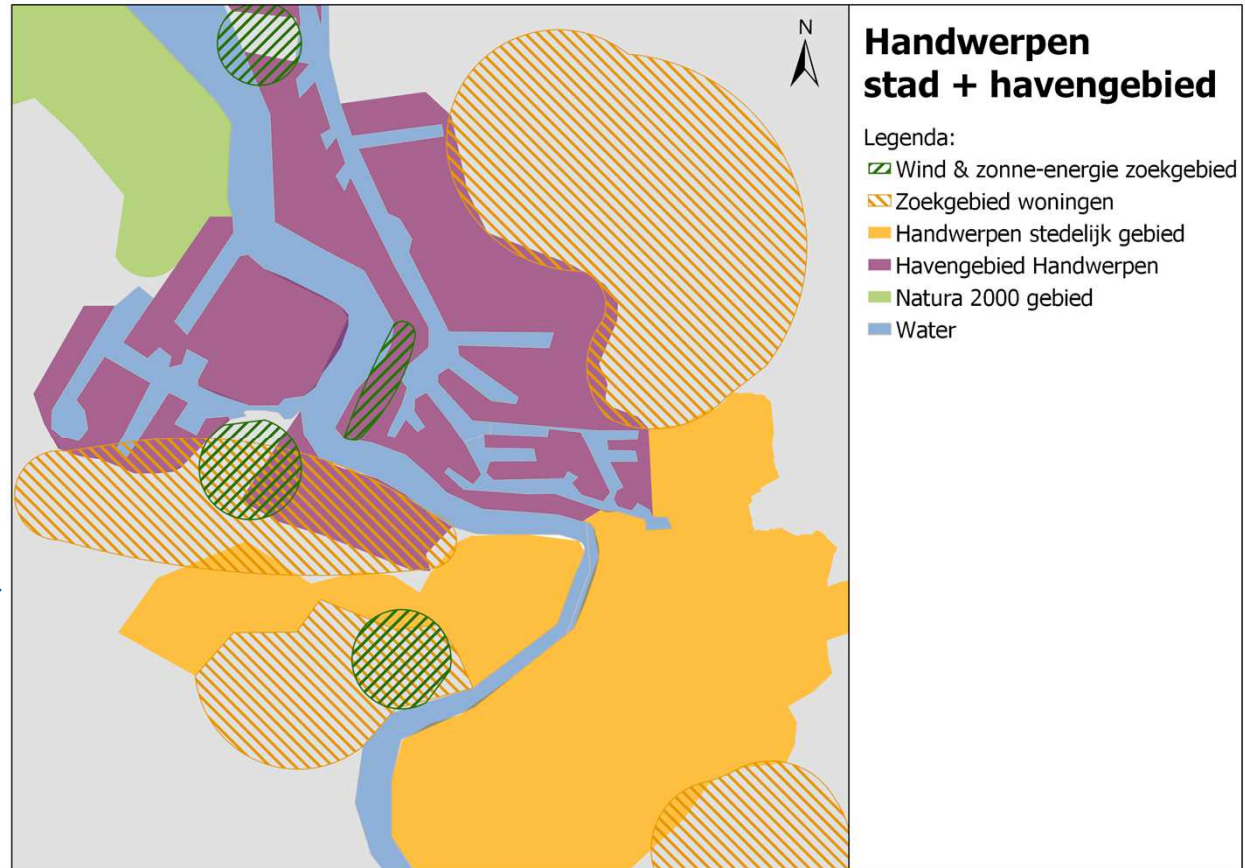
3. Rollenspel

Spelregels en opgave

- Opgave: in het rollenspel wordt het proces nagespeeld om te komen tot een omgevingsvisie en een omgevingsplan, toegespitst op het borgen van voldoende fysieke- en milieuruimte voor uitvoering van de energietransitie.
- Iedere groep: 6-10 personen met verschillende rollen.
  - Kies een voorzitter
  - Verdeel de rollen
  - Speel het spel volgen scenario 1 (Woningbouw) of 2 (Energietransitie)
  - Iedere voorzitter geeft plenair een korte terugkoppeling via de Mentimeter per vraag
- Het doel is om te komen tot een breed gedragen afweging voor het bepalen en vastleggen van de fysieke- en milieuruimte benodigd voor de energietransitie.

Handwerpen havenstad

- De haven van Handwerpen leent zich uitstekend om de energie- en circulaire transitie te faciliteren
- **Het havenbedrijf** heeft de ambitie om de duurzame energie haven van Europa te worden en zet hier dan ook vol op in hier is veel fysieke maar ook milieuruimte nodig
- Vanuit de RES regionale energie strategie zijn er zoekgebieden voor wind en zon aangewezen in het havengebied
- Enorme **woningnood**, bouwopgave prioriteit voor de gemeente. Het gaat om tussen de 40.000 tot 50.000 woningen.
- De stakeholders moeten overeenstemming bereiken over het omgevingsveiligheidsbeleid binnen de kaders van de Omgevingswet
- **Opgave:** Woningbouwopgave en energie transitie opgave. Wat moet waar landen in de Omgevingswet instrumenten. *Hoe gaan we deze forse uitdagingen in de 21e eeuw binnen de gemeente faciliteren?*

Rollen

1. Voorzitter (koppelt terug via Mentimeter)
2. Wethouder economische zaken
3. Wethouder ruimte en wonen
4. Gemeenteraad
5. CEO van het havenbedrijf
6. Havenbedrijf expert risicovolle activiteiten
7. Energiebedrijf
8. Provincie
9. Veiligheidsregio en omgevingsdienst
10. Voorzitter burgervereniging

Vragen

1. *Welke nieuwe activiteiten verwacht je in de haven als gevolg van de energietransitie?*
2. *Welke milieuaspecten spelen daarbij een rol, denk je?*
3. *Wat is er nodig om deze nieuwe activiteiten mogelijk te maken (denk aan: omgevingsplan, omgevingsvisie, vergunning, e.d.)?*
4. *Wie is er nodig om deze nieuwe activiteiten mogelijk te maken (denk aan zowel interne als externe stakeholders)?*
5. *Wat vind je van het plan voor woningbouwontwikkeling in de directe omgeving van de haven?*
6. *Welke activiteiten zijn risicovol vanwege de aanwezigheid (productie, gebruik, e.d.) van gevaarlijke stoffen?*
7. *Aan welke gevaarlijke stoffen denk je dan?*
8. *Hoe zou je het havengebied bij voorkeur inrichten?*
9. *Welke andere aspecten spelen een rol en wat zijn hiervan de belangrijkste (denk bijv. aan infrastructuur, veiligheid tijdens realisatie en gebruik, omgevingsaspecten)?*

4. Terugkoppeling

**Voor de voorzitters:
www.menti.com 32 10 52 7**

Vragen

1. *Welke nieuwe activiteiten verwacht je in de haven als gevolg van de energietransitie?*
2. *Welke milieuaspecten spelen daarbij een rol, denk je?*
3. *Wat is er nodig om deze nieuwe activiteiten mogelijk te maken (denk aan: omgevingsplan, omgevingsvisie, vergunning, e.d.)?*
4. *Wie is er nodig om deze nieuwe activiteiten mogelijk te maken (denk aan zowel interne als externe stakeholders)?*
5. *Wat vind je van het plan voor woningbouwontwikkeling in de directe omgeving van de haven?*
6. *Welke activiteiten zijn risicovol vanwege de aanwezigheid (productie, gebruik, e.d.) van gevaarlijke stoffen?*
7. *Aan welke gevaarlijke stoffen denk je dan?*
8. *Hoe zou je het havengebied bij voorkeur inrichten?*
9. *Welke andere aspecten spelen een rol en wat zijn hiervan de belangrijkste (denk bijv. aan infrastructuur, veiligheid tijdens realisatie en gebruik, omgevingsaspecten)?*

En dus vraagt energietransitie....

- Fysieke ruimte
- Milieuruimte
- Het verstandig inrichten van de omgeving – samen aan de slag

Dank!

